

LTS 90 osa 1

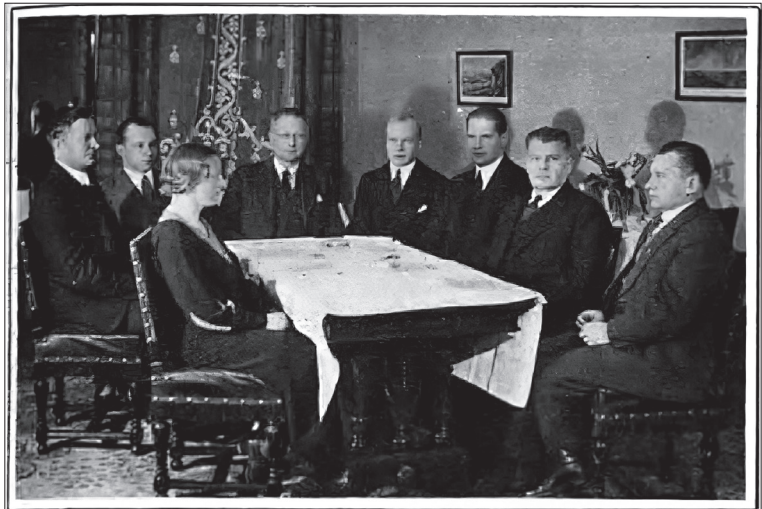

Liikuntatieteellinen Seura oli aluksi harvojen ja valittujen keskustelukerho. Alkuhistoriaan mahtuu muuttuminen Suomen Urheiluakatemiaksi. Uusille urille seura lähti 1960-luvulla.

AJATUKSEN LIIKUNTAKASVATUKSEEN KESKITTYYVÄSTÄ keskusteluseurasta oli esittänyt Suomen Urheilulehdessä Lauri Pihkala vuonna 1920. Käsite liikuntatieteellinen nousi julkiseen keskusteluun vuoden 1925 lopulla, kun komitea sai tehtäväkseen selvittää alan opetuksen järjestämistä Suomessa. Helsingin yliopiston Voimistelulaitoksen toiminta oli jäänyt ajastaan jälkeen.

Liikuntatieteellisen yliopisto-opetuksen järjestämisestä ryöpsähti vilkas keskustelu, jossa ehdotettiin muun muassa tiedekunnan perustamista Turun suomalaiseen yliopistoon. Komitea päätyi esittämään tiedekunnan sijoittamista Helsinkiin. Valtiovalta ei kuitenkaan tarttunut esitykseen, vaan tyytyi Voimistelulaitoksen toiminnan pieneen ajanmukaistamiseen. Laitoksella ei tehty tutkimusta, eivätkä siltä valmistuneet voineet edelleenkaan väitellä tohtoriksi. Liikuntatieteellinen tuli sanana joka tapauksessa tutuksi.

Liikuntakasvatuksellisen Seuran perustaminen tuli ajankohtaiseksi vuonna 1932 Oppikoulukomitean mietinnön seurauksena. Voimistelunopettajat eivät olleet siihen tyytyväisiä ja kokivat tarpeelliseksi perustaa yhdistyksen tekemään näkökantojaan tunnetuksi. Kouluhallituksen voimistelun ja terveydenhoidon tarkastaja Arvo Vartia kutsui joulukuussa 1932 koolle neuvottelukokouksen. Tuuma kääntyi toimeksi 18. helmikuuta 1933, kun kahdeksan liikunnan asiantuntijaa kokoontui hotelli Charltoniin Helsingin Keskuskadulle perustamaan uutta yhdistystä. Aloitteen tehneestä Vartiasta tuli Liikuntatieteellisen Seuran puheenjohtaja vuosiksi 1933–1955. Voimistelunopettajan koulutuksen saanut Vartia johti tarkastajan virkansa ohella Valtion urheilulautakuntaa. Myös muut toiminnan käynnistäjät olivat pääasiassa liikuntakasvatuksen asiantuntijoita. Mukana oli myös joitakin lääkäreitä. Seuraan pääsi liittymään kutsuttuna ja jäsenmäärä oli 1930-luvulla enimmillään 27.

Tämä kuva on Liikuntatieteellisen seuran perustavasta kokouksesta joka pidettiin 18. 2. hotelli Charltonissa, Helsingissä. Pöydän päässä seuran perustamishankkeen alkuunpanija ja kokouksessa valittu ensimmäinen puheenjohtaja lehtemme päätoimittaja, tarkastaja Arvo Vartia hänestä vas. tri Saima Tawast-Rancken, voim. op. Heikki Savolainen ja lehtori O. Väänänen sekä oik. voim. op. T. I. Sorjonen, urheilunopettaja Akseli Kaskela, tri Kalle Rikala ja lehtori Yrjö Nykänen. Seuran suunnittelussa ovat olleet mukana myöskin eversti K. E. Levälähti, maisteri Lauri Pihkala, tri Lauri Tanner sekä voim. opettajat Hilma Jalakanen ja Esteri Perola.

Liikuntatieteellisen Seuran perustajiin kuuluneet Lauri Pihkala, T. I. Sorjonen ja Arvo Vartia toimittivat Urheilija-lehteä, jonka numerossa 3/1933 ilmestyi kuva LTS:n perustamiskokouksesta.

Liikuntatieteellinen seura on tyytymätön stadionsuunnitelmaan

Linnassa turhaa alaa urheilumuseolle, mutta sieltä puuttuvat liikuntatieteellinen laboratorio ja harjoitussalit

Uimastadion katsomoinen olisi ehdottomasti rakennettava samalla kertaa stadionin yhteyteen

Kun olimme saaneet tietää, että pääkaupungissa toimiva Liikuntatieteellinen seura, joka on maamme voimistelu- ja urheilualan huomattavimpien asiantuntijoiden muodostama yhdistys, äskes pitämässään vuosikokouksessa oli käsitellyt stadionin rakentamista sekä päätynyt suunnitelmaan yksityiskohtia arvoistellen paitsin, olemme häikäytyneet Helsingin Yliopiston Voimistelulaitoksen johtajan, tohtori Kalle Rikalan puoleen, joka on

tuskin jätti mitään jälkeä. Toistaiseksi on siltä osaltaan ollut pistettyä viivertä veran alle ja mikäli tiedetään, ollen johtavissa pureissa sitä mieltä, että olemme tässä tähtäsi sekä liian kauas, et liian korkealle. Stadionsuunnitelman silteetä joka tuntuu meidän asiaa jatkuvasti hirtin, on kertonut, että määrävälillä tahoj jo nyt ollaan valmiit pyyhkimään ainakin uima-allas ja urheilutalo alueen vastais suunnitellun ohjelm...

Karjala 28.2.1934 kertoi LTS:n näkemyksistä stadionsuunnitelmista.

LTS:n ensimmäinen julkaisu ilmestyi vuonna 1954 seuran toimissa vielä Suomen Urheiluakatemiassa.

Vuonna 1962 LTS toteutti Tesvisio-kanavalle kaksiosaisen *Onko liikunta tiedettä?* -ohjelman.

Pääkaupungin lehdet julkaisivat LTS:n perustamisesta pikku-uutisen. *Urheilussa*, jonka päätoimittaja Vartia oli, ilmestyi perustamiskokouksen osallistujista kuva. Paljon enemmän julkisuutta LTS saavutti vuonna 1934, kun Helsingin yliopiston Voimistelulaitoksen johtaja **Kalle Rikala** käsitteli kuukausikokouksessa toteutukseen edenneitä Stadion-suunnitelmia. Rikala arvosteli suunnitelmia siitä, että stadionlinna oli varattu tilat urheilumuseolle, mutta ei liikuntatieteelliselle laboratoriolle tai harjoitussaleille.

Alustuksen viesti levisi sanomalehtien välityksellä kautta maan. Stadion-säätiön puheenjohtaja **Erik von Freneckell** tulkitsi Rikalan puheenvuoron intoiluksi. Rikala vastasi liikuntakasvattajien asiantuntemuksen jääneen käyttämättä stadionin suunnittelussa. Laboratorio ja harjoittelutiloja valmistui stadionille 1930-luvun lopussa.

LTS:n toiminta koostui 1930-luvulla kuukausikokouksista, joissa joku jäsenistä alusti keskustelun. Aiheet käsitelivät usein koulujen liikuntakasvatusta. Jäsenensä Lauri Pihkalan aloitetta hiihtoloman saamiseksi kouluihin seura luonnollisesti tuki. **Heikki Savolaisen** muotoilemat aloitteet urheilulääkäritoiminnan aloittamisesta ja lääkärin nimeämisestä seuraamaan Berliinin olympiavalmennettävien terveydentilaa eivät johtaneet tulokseen. Seuran toimintaan vaikuttivat rotuopit, joiden suomalaisen tulkinnan tavoitteena oli kasvattaa terveitä, isänmaallisia, raittiita ja maataan puolustamaan kykeneviä kansalaisia. Heikoiksi määritellyiltä ihmisiltä oli tässä ajattelussa oikeutettua estää mahdollisuus lisääntyä.

Korkealentoinen Urheiluakatemia jäi torsoksi

LTS:n toiminta keskeytyi sotavuosiksi lähes kokonaan. Vuodesta 1946 alkaen seura heräili jälleen toimintaan. Arvo Vartia jatkoi puheenjohtajana, mutta toiminnan ideoinnista vastasi sihteeri **Toivo Okkola**. Hän esitti ajatuksen seuran muuttamisesta Suomen Urheiluakatemiaksi, mikä tapahtui vuonna 1949. Innoittajana oli Suomen Akatemian perustaminen.

Urheiluakatemiaan oli tarkoitus perustaa eri tieteenalojen ja taiteen jaostoja. Jäsenikseen akademia kutsui mm. säveltäjä **Yrjö Kilpisen** ja kuvanveistäjä **Wäinö Aaltosen**. Akademia sai vuodesta 1950 tukea veikkausvoittovaroista. Ajatusrakennelma kaatui kuitenkin liian suurellisena ennen etenemistä toteutukseen. LTS:n julkaisutoiminnan akademia ehti kuitenkin aloittaa vuonna 1954 julkaisemalla **KL U. Suomelan** kirjoittaman **Iwar Wilskmanin** elämäkerran.

LTS otti alkuperäisen nimensä uudelleen käyttöön vuonna 1956. Seurassa oli tuolloin 55 jäsentä. Mukaanpääsy vaati edelleen kutsun. Toiminta alkoi suuntautua uusille urille, mitä vauhditti sivutoimisen pääsihteerin palkkaaminen. Tehtävää hoitivat vuosina 1956–1966 muun muassa **Kalevi Heinilä**, **Jukka Wuolio**, **Pekka Oja**, **Pekka Kiviaho** ja **Mauri Oksanen**, jotka kaikki tulivat sittemmin tunnetuksi liikuntakulttuurin tai -tieteen kentillä.

LTS:n toimitusosastolaisia kokoontui vuonna 1992 Työterveyslaitokselle. Kuvassa (vas.) Osmo I. Kaila, Kalevi Römpötti, Heikki Klemola, Jukka Wuolio, Martti J. Karvonen, Aarni Koskela, Yrjö Launonen, Kalevi Heinilä, Esko Palmio, Vesa Laakkonen ja Ilmari Järvinen. Kuva: Aarni Koskela

Toimitusosasto panee tuulemaan

Ryhmä uudistushenkisiä seuran jäseniä perusti vuonna 1960 *Toimitusosaston*, jonka tarkoituksena oli sekä panna vauhtia toimintaan että tuottaa tekstejä *Kouluvoimistelu ja urheilu* -lehteen. Osastosta tuli LTS:n toimintaa ideoinut varjohallitus. Sen jäsenet olivat sotien jälkeen valmistuneita voimistelunopettajia, jotka eivät olleet tyytyväisiä alan koulutukseen.

Kouluvoimistelun ja -urheilun liitteenä alkoi ilmestyä liikuntatieteellinen liite. Kirjoituksia kertyi niin paljon, että LTS:n oman lehden perustaminen tuntui järkevältä. Stadionin näyttenumero ilmestyi vuonna 1963 ja ensimmäinen täysi vuosikerta 1964. Vuonna 1962 seura toteutti Tesvisio-kanavalle kaksiosaisen *Onko liikunta tiedettä?* -ohjelman.

LTS aktivoitui 1960-luvun puolivälistä alkaen yhteiskunnallisena keskustelijana. Kuukausikokouksiin toivat uutta sisältöä koti- ja ulkomaiset asiantuntijat. Julkaisutoimintakin vilkastui. Seura julkaisi muun muassa valikoiman Lauri Pihkalan tekstejä teoksessa *Tahkon latu*.

LTS toi myös julki huolensa liikuntatieteellisen tutkimuksen tilasta. Oman jännitteensä toimintaan loi kysymys alan korkeakouluopetuksen sijoituspaikasta. Silloinen Jyväskylän korkeakoulu vei voiton. Merkittävä osa vähitellen muotoutuneen liikuntatieteellisen tiedekunnan henkilöstöä oli LTS:n jäseniä. Helsinki-keskeinen seura muuttui kaksinaipaiseksi. ♦

➔ Lisää LTS:n perustamisvaiheista: **Roiko-Jokela, H.** 2014. Kuuliainen sielu, terve ruumis. Urheilu ja urheilukasvatus osana isänmaan rakentamista. Suomen urheiluhistoriallisen seuran vuosikirja 2013–2014. www.suhs.fi/wp-content/uploads/2017/04/Roiko-Jokela-Heikki-Kuuliainen-sielu-terve-ruumis-SUHS-vsk-2013-2014-IK.pdf